

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

тема:

ДЕКОРАТИВНЕ ПАННО «ГЕОМЕТРИЧНІ РОЗДУМИ»

(техніка «wall hanging»)

Галузь знань : 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Спеціалізація : Художня обробка деревини

Освітня програма: «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

Шифр ЗДПДМ.019108.19.08.ПЗ

Виконав студент 4 курсу групи ДМ-19-1
Шифр

Підпис

Назар ШЕВЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. пед. наук, доцент

Підпис

Лариса КОРНИЦЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер

Підпис

Вікторія БЛІИК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Підпис

Ірина АНДРОЩУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Дата 19.06.2023 р.

Хмельницький 2023

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ГПФ
Кафедра ТПО і ДМ
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Галузь знань 04 Культура і мистецтво
Спеціальність 023 ДМ. ДМ. Р.
Спеціалізація художня обробка деревини
Освітня програма ДМ. ДМ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ТПО і ДМ
[Підпис]
"02" 03 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ)

Шевчук Назар Віталійович

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема проекту(роботи) Декоративне панно "Технічні рішення" у техніці "small hanging"

керівник проекту(роботи) Корнишук А.А., канд. мед. наук., доцент

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від "01" березня 2023 р. № 5

2. Строк подання студентом проекту(роботи) на кафедру 19 червня 2023 р.

3. Вихідні дані до проекту(роботи) художній твір, техніки виконання

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ.

Розділ 1. Традиції та новаторство в декоративному мистецтві техніки "small hanging". Розділ 2. Художньо-композиційні та технічно-матеріалознавчі особливості виконання декоративного панно в техніці "small hanging". Висновки. Перелік джерел посилань. Додатки.

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів дипломного проекту(роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Антимоєдіат	Іван Терніченко		
Нормоконтроль	Рішення Тоник		

7. Дата видачі завдання

02 березня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту(роботи)	Примітка
1) Затвердження ДП	01.03.2023	
2) Початок виконання ДП	08.04.2023	
3) Збір матеріалу до теорет. частини ДП	17.04.2023	
4) Написання I розділу:	17.04.2023	
• підрозділ 1.1.	19.04.2023	
• підрозділ 1.2	26.04.2023	
5) Завершення роботи в матеріалі	02.06.2023	
6) Написання II розділу	10.05.2023	
• підрозділ 2.1	12.05.2023	
• підрозділ 2.2	19.05.2023	
• підрозділ 2.3	26.05.2023	
• підрозділ 2.4	08.06.2023	
7) Складання першої частини	08.06.2023	
8) Збір додаткових документів	12.06.2023	
9) Попередній захист ДП	02.06.2023	
10) Збір підписів	19.06.2023	

Студент

Підпис

Шевчук Н. В.
Ініціали, прізвище

Керівник проекту(роботи)

Підпис

Л. А. Борисенко
Ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

Тема дипломного проєкту: Декоративне панно «Геометричні роздуми»

Автор: Назар ШЕВЧУК

Керівник: : канд. пед. наук, доцент, Лариса КОНИЦЬКА

Обсяг пояснювальної записки: 44 с.; обсяг додатків: 10 с.

Ключові слова: декоративне мистецтво, техніка «wall hanging», сучасне мистецтво, нефігуративне мистецтво, композиція твору.

Дипломний проєкт виконувався з урахуванням особливостей обраної техніки та використовуваних матеріалів для виконання декоративного панно. Текстова частина дипломного проєкту складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків.

У першому розділі досліджено історію виникнення техніки «wall hanging», виявлено художньо-технологічні особливості виконання творів цією технікою на прикладі творчості сучасних митців, які створюють роботи в подібній стилістиці..

У другому розділі, було розкрито ідею задуму твору «Геометричні роздуми», визначалась концептуальність сучасного мистецтва; надавалась композиційна характеристика та естетична оцінка виконаного твору; визначались матеріалознавчі особливості застосованих матеріалів в процесі виконання роботи в матеріалі; також було розкрито технологічну послідовність виконання декоративного панно «Геометричні роздуми» в техніці «wall hanging»

Зроблено висновки щодо оцінки сприйняття глядачами сучасного мистецтва; підведено підсумки щодо поставленої на початку роботи мети та результативність поставлених завдань.

Представлено список джерел посилання. Текстова частина підсилюється ілюстративним матеріалом, який винесено в додатки.

Студент

ШЕВЧУК

ШЕВЧУК Назар

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ ТЕХНІКИ «WALL HANGING».....	8
1.1 Історія виникнення техніки «wall hanging».....	8
1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів традиційною технікою «wall hanging».....	13
2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО- МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕКОРАТИВНОГО ПАННО В ТЕХНІЦІ « WALL HANGING»	18
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми декоративного панно. «Геометричні роздуми».....	18
2.2 Композиційна характеристика та естетична оцінка декоративного панно «Геометричні роздуми».....	26
2.3 Характеристика матеріалів та калькуляція витрат щодо виконання декоративного панно.....	30
2.4 Технологічна послідовність виконання декоративного панно «Геометричні роздуми» в техніці «wall hanging».....	37
ВИСНОВКИ.....	43
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	45
ДОДАТОК А Техніка «wall hangings»	48
ДОДАТОК Б Середньовічні шпалери	49
ДОДАТОК В Роботи художниці Аманди Маклорін	50
ДОДАТОК Г Сучасне абстрактне мистецтво	51
ДОДАТОК Д Початок і завершення виготовлення виробу у техніці «wall hangings»	52
ДОДАТОК Е Проєкт композиції декоративного панно	53
ДОДАТОК Ж Декоративне панно «Геометричні роздуми»	54

ВСТУП

Люди здавна оздоблювали простір навколо себе та предмети власного вжитку. І варто наголосити на тому, що здійснювали це вони не стільки в практичних цілях, а саме в естетичних.

Мистецтво оточує нас всюди. Якщо не звичайні прояви, то принаймні ті, які ми називаємо «ширшими». Легко зрозуміти, що мистецтво є невід'ємною частиною життя цивілізованого світу, а тому має великий вплив на кожного з нас.

Перш за все, мистецтво складає одну з основ буття людини. Кожен може знайти себе в творчості. По-друге, без цього сучасне суспільство просто не може існувати, адже мистецтво народилося разом з нами і вмирає лише тоді, коли йде остання людина. З цього і випливає прагнення людей до прекрасного.

Історія мистецтва веде свій відлік з початку існування людства. Від створення відбитків рук на стінах печер до новітніх настінних інсталяцій минула не одна тисяча років. Люди постійно вдосконалювали його, змінювали його вигляд та сенс, який закладали в самій творчості. Можна сказати, що людина не може жити без мистецтва.

Довготривалий цивілізаційний розвиток людства та технологічний прогрес призвів до появи новітнього, сучасного мистецтва. Воно є доволі претензійним, зазвичай викликає неоднозначні емоції та відгуки. Однак, воно цілком відповідає тенденціям сучасного мислення людей та ритму їхнього життя. Залишається актуальним питання доцільності та змістового навантаження сучасного мистецтва для глядачів та їхнього сприйняття, так званого нефігуративного мистецтва.

Тож, об'єктом дослідження є сучасне нефігуративне мистецтво.

Предметом дослідження є техніка «wall hanging» та її феномен.

Мета дослідження полягає в аналітичному вивченні техніки «wall hanging», як віддзеркалення тенденцій сучасного мистецтва та на основі зібраного матеріалу створення власного твору в матеріалі.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати ряд завдань, а саме:

- здійснити дослідження виникнення техніки «wall hanging», що обрана до виконання практичної частини проєкту;
- визначити її художньо-технологічні особливості;
- обґрунтувати ідею та розкрити художньо-образний зміст теми дипломного проєкту;
- на основі попереднього дослідження та ідеї щодо її втілення, виконати практичну частину проєкту (декоративне панно) і презентувати її на постері;
- охарактеризувати композиційні особливості виконаного художнього твору (виробу) – декоративне панно та дати йому естетичну оцінку;
- надати характеристики матеріалам задіяним у створенні художнього задуму в матеріалі;
- описати технологічну послідовність виконання декоративного панно.

1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ ТЕХНІКИ «WALL HANGING»

1.1 Історія виникнення техніки «wall hanging»

Техніка «wall hanging» є доволі новою в декоративному мистецтві. Дослівно перекладається як «шпалера». Основна характеристика цієї техніки в тому, що нею створюються настінні інсталяції, які слугують оздобленням інтер'єру (Додаток А, рис. А.1).

Багато хто плутає цю техніку з гобеленом, що є хибним.

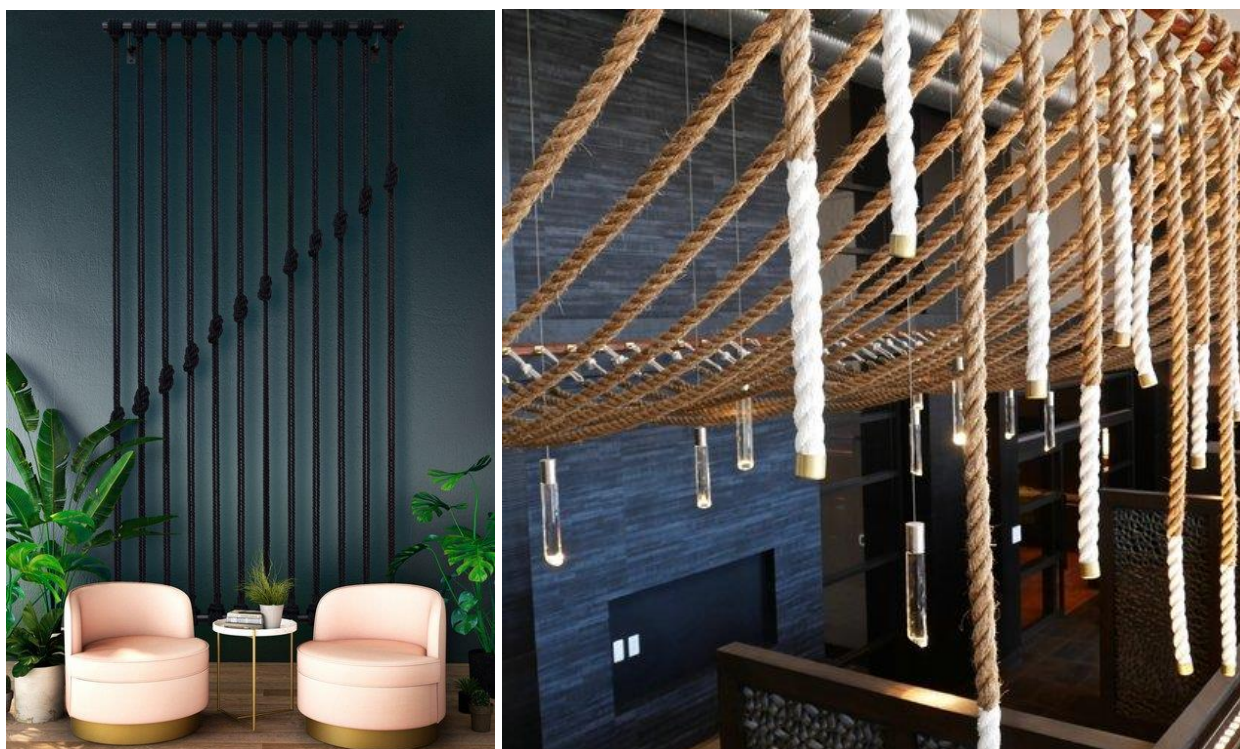
Гобелен (фр. *gobelin*) – один із різновидів декоративно-ужиткового мистецтва, витканий вручну перехресним способом переплетення ниток килим-картина із сюжетною або орнаментною композицією. Традиційно гобелени виготовляють із кольорових шовкових і/або вовняних ниток (Додаток Б, рис. Б1) [1].

Ткани шпалери зазвичай називають гобеленами. Гобелен – це вид текстильного мистецтва, традиційно витканий вручну на ткацькому верстаті. Гобелен – це ткацтво з плоскою поверхнею, при якому всі нитки основи приховані в завершеній роботі, на відміну від більшості тканих виробів, де можуть бути видимі як нитки основи, так і нитки підткання [2].

Можна припустити, що нова техніка є просто більш простим представленням гобеленів, або аррасів. Можливо, техніка «wall hanging» це просто сучасний вияв давніх традицій, підлаштований під сучасний ритм життя, потреби та загальну мову.

Просте, з поєднанням взаємодоповнюючих кольорів, декоративне панно не вирізняється з загальної картини декору приміщення та простору, а підкреслює загальну композицію та слугує цікавим акцентом.

Сьогодні дуже популярними стають елементи декору, виконані з масивної корабельної мотузки. Зазвичай, такий прийом декору дуже цікаво і сучасно виглядає в інтер'єрі готелів, ресторанів, вілл тощо (див. рис. 1.1.1) [3].

а

б

Рисунок 1.1.1 – Приклад використання мотузки в інтер'єрі

Одна з сучасних мисткинь техніки «wall hanging» Аманда Маклорін захоплювалась східним традиційним текстилем. Після успішної кар'єри планувальника заходів у Ролі та Сіетлі Аманда переїхала до Семаранга, Індонезія, у 2015 році. Живучи там, вона проводила кожні вихідні, досліджуючи села, де спеціалізуються на традиційному індонезійському текстилі, зокрема батику, ікаті та луріку. Вона повернулася до Вашингтону з бажанням розвивати свою мистецьку практику і почала викладати майстерні з волокна (Додаток В, рис. В1).

З бажанням створювати вироби на основі волокон і скульптури, вона почала обертати дерев'яні панелі вовною та мерсеризованою бавовною. Вона любить досліджувати несподівані кольорові історії та черпає натхнення у старовинних квадратах, які імітують візерунки її кольорових блоків. Аманда створює роботи у своїй студії в Сієтлі, штат Вашингтон [4] .

«Хан-атлас», «ікат», «адрас» – це все назви благородного текстилю зі східним орнаментом. Історія його походження оповита безліччю таємниць (див. рис. 1.1.2) До сьогодні точаться дискусії, де саме він народився – в Узбекистані чи в Індонезії.

Рисунок 1.1.2 – Текстиль «ікат»

Незважаючи на походження, у всіх країнах світу «ікат» був надзвичайно дорогою тканиною. Для його виготовлення потрібно було докласти багато зусиль. Спочатку шовкові нитки зв'язують у пучки, щоб нанести розмітку орнаменту. Потім, за принципом української писанки, зони, на які не повинна потрапити фарба, закриваються міцною обмоткою. І лише потім нитки занурюють у фарбу. Цей процес повторюється кілька разів, фарби змінюються від світлих тонів до темних. «Ікат», у перекладі з індонезійської, якраз і означає – обмотувати чи зв'язувати [5].

Незвичайність розмитих переходів та яскрава оригінальність орнаменту ваблять погляд. Візерунки «хан-атласу», зіткані наче з веселки. Існує легенда, що саме це диво природи надихнуло на його створення. «Старий правитель узбекистанського міста Маргілан, бажав зробити доньку ремісника своєю п'ятою дружиною. Та нещасний батько хотів кращої долі своїй дитині. Після довгих вмовлянь Хан згодився відступити, але за однієї умови: ткач мав створити щось таке, що затьмарило б вроду дівчини. Розчарований батько пішов до каналу та молив Аллаха допомогти йому реалізувати забаганку правителя. Він опустил засмучений погляд на воду й побачив віддзеркалення хмарин, які після дощу набули кольорів веселки. На ранок Хан отримав насичену барвами надлегку шовкову тканину, яка була точним відображенням малюнку на воді. Він не міг стримати свого захоплення й виконав обіцянку».

Нечіткі краї, етнічні мотиви та соковиті барви роблять «ікат» популярним та впізнаваним. Своєю автентичністю він завойовує серця світових митців. Процес вплітання азійських мотивів у сучасність нагадує джаз. Дизайнери по-своєму обігрують традиційні мотиви, імпровізуючи з модерновими елементами, як результат, створюють щось абсолютно нове. Незвичні поєднання кольорів, зміна масштабів, нестандартні фігури – це ще не всі креативні ідеї. Звісно ж, сучасний «ікат» виготовляється не вручну. Проте навіть імітація надскладної техніки заворює.

Отже, це вкотре підтверджує думку про те, що «wall hanging» є простішим та сучасним відтворенням давніх технік.

Варто відзначити, що ця техніка стає доволі популярною. Багато митців створюють такі декоративні полотна, додаючи щось нове та своє.

До прикладу, як Джо Елборн.

Джо Елборн виготовляє щільні та багат шарові текстильні роботи з 2015 року. Її скорочена практика поєднує інтуїтивний підхід до форми та пропорцій із глибоким відношенням до кольору (див. рис. 1.1.3).

Використовуючи просту, але точну техніку, коли сукупні ряди шнура утворюють серію доріжок і моментів, що перетинаються. Ці розглянуті асиметричні аранжування запрошують глядача залучитися до подорожі шнура навколо кадру як до оповідання само по собі.

Рисунок 1.1.3 – Композиції художниці Джо Елбор

Процес створення узору ґрунтується на повторенні – навмисно впорядкованому та нескладному – що дає простір для імпульсу, ритму та перенаправлення. Незважаючи на те, що Елборн працює укладаючи шнури завжди вздовж паралельних і перпендикулярних ліній, у межах цих очевидних обмежень, їй вдається вивести образи глибини та складності, які читаються як блоки абстракції чи архітектурні ландшафти, або те й інше. Поняття керування напругою – як у прямому, так і в переносному значенні – є

невід'ємним, оскільки воно пов'язане з відновною природою фізичного акту виготовлення вручну.

Джо Елборн відвідувала Вімблдонську школу мистецтв на базовому рівні та здобула ступінь бакалавра в коледжі дизайну Рейвенсборн. Спочатку вона була стурбована створенням функціональних предметів, її проекти меблів – з використанням характерного погляду на традиційне ремесло плетіння сидінь – були першими роботами, які отримали визнання, і того ж року отримали нагороду Elle Decoration British Design Award [6].

Цікаво і те, що кожна робота несе власний сенс та має певну історію. Полотна можуть не тільки бути окрасою, а й розповідати про щось за допомогою кольору. До того ж, варто відзначити, що сам процес створення робіт в обраній техніці має доволі заспокійливий ефект, допомагає зібратися з думками та зосередитися на чомусь важливому.

1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів традиційною технікою «wall hanging»

Вироби технікою «wall hanging» мають доволі нескладне виконання. Найголовніше це дотримуватись схеми композиції роботи та слідкувати за порядком ліній нитки. Для усіх виробів цієї техніки перелік необхідних матеріалів є ідентичним. Однак, варто зауважити, що за основу можна використовувати різні рами: починаючи від звичних рам для картин і завершуючи спинкою стільця.

Отже, для виконання виробів технікою «wall hanging» знадобляться:

- рама або стілець, з якого можна зняти сидіння;
- мотузка або будь який шнур;
- гребінець для плетіння;

- скріпка для скоб;
- ножиці;
- лінійка;
- міліметровий папір та олівець;
- товстий гачок для в'язання (не обов'язково) (див. рис. 11).

Послідовність виконання:

Крок 1. Необхідно обрати раму або стілець і зняти сидіння так, щоб залишилася гола рама.

Крок 2: Вибрати пряжу, яка буде використовуватись. Варто зауважити, що це повинна бути міцна нитка, яка не розтягується, тому що під час плетіння вона сильно натягується. У цьому прикладі використовується пряжа для макраме з еко-бавовни товщиною 2,2 міліметра.

Крок 3: Спершу варто вимірювати кількість ниток, які обмотуватимуться навколо сидіння. Для цього потрібно взяти лінійку, щоб виміряти кількість ниток на сантиметр. Після цього можна намалювати дизайн сидіння.

Порада від майстра: «Можна знайти багато ідей плетіння візерунків в Інтернеті, в книгах з плетіння або створити їх із власної уяви. У процесі плетіння нитки перехрещуються під прямим кутом. Нитки проходять один над одним і під одним (це називається зв'язуванням), створюючи візерунок. Квадрати необхідно розфарбувати тим кольором, який буде проглядатися зверху». Для цього бажано використовувати міліметровий папір, або розкреслену сітку щоб намалювати свій візерунок плетіння (див. рис. 1.2.1).

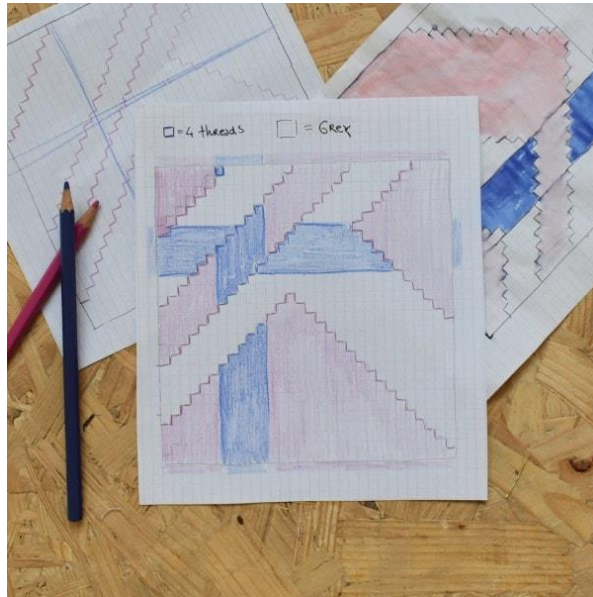

Рисунок 1.2.1 – Приклад пошуку композиційного рішення

Крок 4: Плетіння починається з одного кута сидіння чи рами. Необхідно скористатися степлером, щоб прикріпити кінець нитки до рами, решта нитки залишається на шпульці. Фіксування кінця нитки здійснюється з внутрішньої сторони, щоб кріплення більше не було видно (див. рис. 1.2.2).

а

б

Рисунок 1.2.2 – Приклади закріплення шнура скобами та виконання роботи

а) приклад закріплення шнура

б) обплетення шнуром основи

Далі розпочинається обертання нитки навколо рамки. Потрібно переконатися, що нитка завжди достатньо натягнута і що нитки між собою з'єднані правильно. Якщо необхідно змінити колір, то достатньо відрізати нитку та прив'язати її до нової нитки знизу або прикріпити обидві нитки скобами до рамки. Обмотка повторюється, поки вся горизонтальна сторона сидіння не буде заповнена шнуром (див. рис. 1.2.3).

Крок 5: Коли горизонтальна сторона сидіння заповнена, можна почати з вертикальної сторони. Ось тут і з'являється плетіння, тому надалі використовується розроблений ескіз дизайну. Потрібно порахувати, скільки ниток було використано на горизонтальній стороні, можливо, знадобиться скорегувати візерунок плетіння. Плетіння розпочинається зліва і крок за кроком вправо вплітається візерунок вертикальними нитками в горизонтальні нитки. Оскільки сидіння вже заповнене нитками, а шпулька з пряжею завелика, щоб крізь неї пройти, легше відрізати необхідну довжину нитки від бобіни. Щоб намотати нитку, можна використовувати гачок для в'язання. Якщо його немає, то можна протягнути нитки вручну (див. рис. 1.2.3).

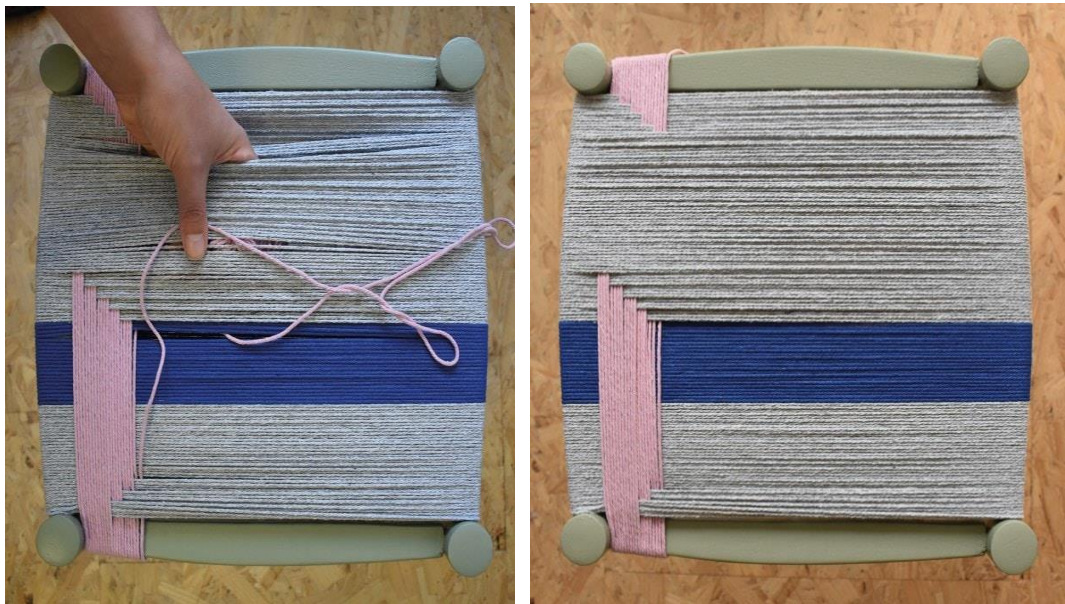

Рисунок 1.2.3 – Процес створення узору переплетенням різноколірних шнурів

Під час виконання такої композиції варто пам'ятати про декілька речей, а саме: у процесі плетіння завжди використовуються всі горизонтальні нитки. Горизонтальні нитки, як правило, перетинаються одна з одною тому, що вони дуже близько прилеглі одна до одної, тому іноді, в процесі виконання, одну нитку випадково можна пропустити. Тому завжди варто уважно перевіряти правильність і чіткість накладання ниток (див. рис. 1.2.4).

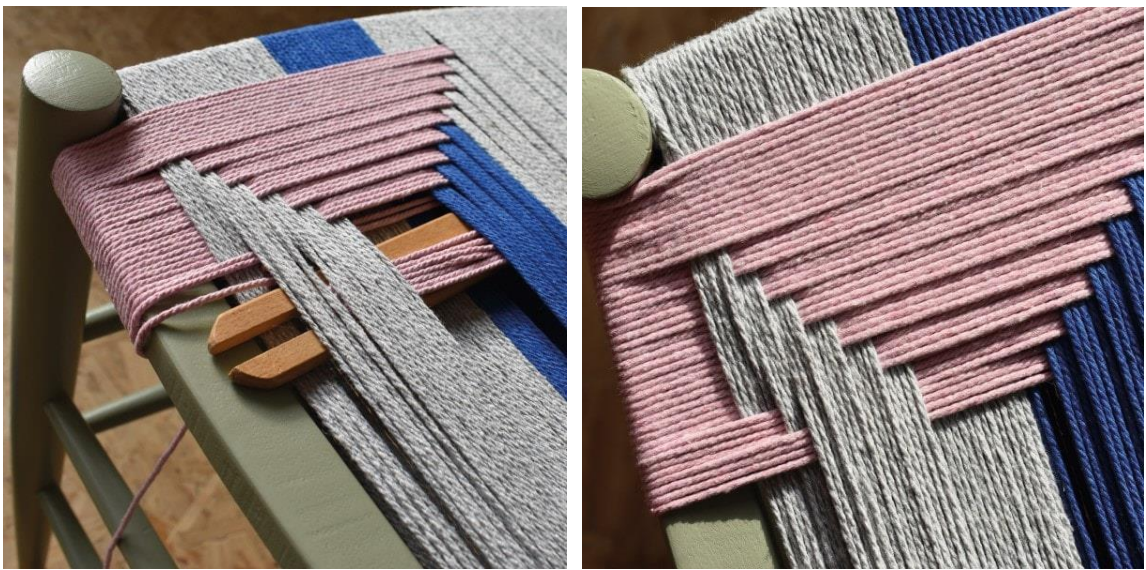

Рисунок 1.2.4 – Використання допоміжних інструментів в процесі плетення

Коли розроблений візерунок містить багато перетинів, то нитка не завжди тримається прямо. Щоб вирішити цю проблему, можна використовувати гребінець або шпильку, щоб просувати нитки в потрібному напрямку. Під час усього процесу важливо підтримувати однакове натягнення ниток, чим щільніше вони будуть натягнуті, тим твердішим буде сидіння або робота на рамі [7]. Дослухаючись до всіх порад та притримуючись основних вказівок, можна створити чудовий твір з будь-яким геометричним візерунком, варіацій яких можна створити безліч, що стануть окрасою інтер'єру.

Тож для практичної частини дипломного проекту було обрано виконувати декоративне панно в техніці «wall hanging» (Додаток А, рис. А1).

2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕКОРАТИВНОГО ПАННО В ТЕХНІЦІ «WALL HANGING»

2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми декоративного панно «Геометричні роздуми»

Багато століть тому витвори мистецтва були декоративною розкішшю. Сьогодні вони існують не тільки для того, щоб прикрашати інтер'єри, а й для того, щоб поширювати досвід, думки та ідеї між людьми. Ці зміни відбулися на початку ХХ століття, коли технології розвивалися, і просте відтворення візуальних образів втратило свою цінність.

Художники досліджують і розмірковують про світло, колір, форму та природу мистецтва. У результаті виникло багато нових течій: від експресіонізму до супрематизму. Підводячи підсумок, можна сказати, що тенденції першої половини ХХ століття можна охарактеризувати терміном «модерн», а тенденції другої половини ХХ і ХХІ століть можна охарактеризувати терміном «контемпорарі».

Варто звернути увагу на основні течії авангардного мистецтва, що передували сучасному.

Один з найвідоміших та початкових з новітніх течій є саме кубізм.

Кубізму притаманні підкреслено геометризовані форми, прагнення подрібнити об'єкти на стереометричні складові.

Його засновники Жорж Брак і Пабло Пікассо захоплювалися роботами Поля Сезанна і були натхненні його спробою створити об'ємну структуру на поверхні полотна. У 1907–1910 роках у Франції кубісти почали усе більше абстрагуватися від дійсності, їхні картини усе менше нагадували реальність.

Кубізм оголосив, що мистецтво існує заради самого себе, а не для відтворення дійсності.

Кубізм мав бути мистецтвом, котре, за словами Пабло Пікассо, відтворює світ не таким, яким його бачить митець, а таким, яким він його мислить. Шляхом розкладання всіх предметів і форм на прості геометричні фігури та їх перекомбінування відповідно до задуму митця кубісти сподівалися прийти до створення інтелектуального й аналітичного живопису, здатного розкривати структуру речей та їхню внутрішню сутність, виражати «константи буття», підніматися до рівня вимог сучасності, входити в неї і сприяти її перебудові [8].

Паралельно з кубізмом, розвивався також і абстракціонізм. Його ще називають абстрактне мистецтво, безпредметне мистецтво, конфігуративне мистецтво. Все це – одна з течій авангардистського мистецтва початку ХХ ст. Філософсько-естетична основа абстракціонізму – ірраціоналізм, відхід від ілюзорно-предметного зображення, абсолютизація чистого враження та самовираження митця засобами геометричних фігур, ліній, кольорових плям, звуків. Напрямок сучасного абстрактного мистецтва в скульптурі і живописі виник в Європі та Північній Америці в 1910–1920 [9].

Здавна люди намагалися відобразити красу навколишнього світу, сцени із життя жінок у малюнках, картинах. Згодом картини найталановитіших людей перетворилися на витвори мистецтва. З'явилося багато різних напрямків: імпресіонізм, модернізм, класицизм, романтизм, натуралізм, символізм, реалізм, сюрреалізм, абстракціонізм та інші.

Кожен напрям охоплює єдність світосприймання, естетичних поглядів, шляхів відображення. Виникнення та розвиток абстрактного мистецтва було пов'язане з духовними ідеями, які хвилювали розуми європейців межі ХІХ – початку ХХІ століття. Захоплення метафізичними і утопічними теоріями охопило як філософів, так і літераторів, музикантів, живописців. Прагнення висловити невимовне, передати відчуття єдності душі, й матерії, Всесвіту,

космосу зажадало від художників пошуку нової, нетрадиційної образотворчої мови, повної глибокого сенсу.

Засновниками абстракціонізму були В. Кандинський, К. Малевич, П. Мондріан, Ф. Купка, М. Ларіонов, О. Родченко, Р. Делоне, В. Татлін, Л. Лисицький та інші. Абстракціонізм у наші часи зазвичай описує мистецтво, що не відображує предмети реального світу, але використовує тіні та кольори для надання настрою.

До основних характеристик абстракціонізму належать:

- представництво світу відключено від видимої реальності;
- заперечення образного і наслідування світу;
- деконструкція природних фігур;
- спрощення форми;
- інновації у використанні кольору;
- відхилення перспективи;
- протистояння традиційно зображеного освітлення [10].

Всі ці характеристики стосуються і сучасного мистецтва, адже вищезазначені течії авангарду заклали для нього фундамент.

«Контемпораріарт» – дослівно «contemporary art», сучасне мистецтво, а сучасне мистецтво, своєю чергою – це все мистецтво, яке твориться сьогодні [11]. Коли ми говоримо про сучасне мистецтво, то зазвичай й маємо на увазі сучасне мистецтво. Його основу заклала сучасна школа, а єдиної жанрової класифікації поки що немає. Принципи сприйняття тих та інших багато в чому схожі.

Питання «сучасності» мистецтва природно змінюються з плином часу. Наприклад, польський мистецтвознавець Мечислав Порембський у книзі «Границя сучасності» 1965 року видання знаходить витoki сучасного йому мистецтва у творчості дадаїстів початку ХХ століття і відштовхується від переважання принципу «мистецтво для мистецтва», незалежнення

мистецтва від ринкової кон'юнктури, пошуку новітніх, невідомих раніше форм художнього вираження.

Дадаїзм (фр. dadaïsme – від dada – дитячий дерев'яний коник) – авангардистська мистецька течія початку ХХ століття. Виникла у Швейцарії під час Першої світової війни та розвивалася впродовж 1914–1924 років. Для дадаїзму характерні заперечення верховенства розуму, логіки, та відмова від слідування ustalеним естетичним нормам, використання колажу, готових предметів як основи для складання творів [12].

Натомість наприкінці ХХ століття у філософії мистецтва з'являється протиставлення постмодерного мистецтва модерному, одним із важливих моментів якого стало заперечення елітності мистецтва та переважання принципу співіснування різних форм мистецтва. Оскільки початком постмодерної епохи зазвичай вважають 1960-ті – 1970-ті роки, часові рамки початку «сучасного мистецтва» відповідно були перенесені на ці десятиліття.

На сучасному етапі розвитку цивілізації, мистецтво не може бути визначеним вичерпним формулюванням. Сучасне мистецтво тяжіє до відсутності естетичних та технічних обмежень у художньому вираженні. З'явилися такі нові прийоми, як колаж, фотомонтаж, інсталяція, перформанс, хепенінг, які варіюють в змішаних комбінаціях на сучасних виставках, як, наприклад, «Матрікс» і «Агора Дігіталіс» УАЕМ або фестивалів Венеційська бієнале.

Значно ускладнюється і класифікація мистецтва за жанрами і стилями, ряд критиків та істориків мистецтва сходяться, що сучасне мистецтво характерне тим, що жодної категорії в ньому не існує [13].

Класичне мистецтво розуміли як обмежувальну систему правил, яка разом з цими правилами одночасно дає міру, за якою можна судити про прогрес. З іншого боку це давало мистецтву можливість, умовно кажучи, «рухатися» лише у горизонтальній площині або по колу, однак у створених канонами класичного мистецтва умовах був фактично неможливим рух в

площині «прогрес – деградація». У зв'язку із цим стиль «академізм», як прямий спадкоємець класицизму, на межі XIX та XX століть все частіше стикався із критикою.

Зрештою відповіддю на очевидні кризові явища класичного мистецтва став мистецький авангард. Модернізм межі XIX та XX століть та породжений ним пізніше постмодернізм стали крайньою опозицією класичному мистецтву. Одним з най доленосніших перевтілень у цьому сенсі став відрив форми твору мистецтва від його змісту: фактично концепція може бути штучно підігнаною під будь що заявлене як твір мистецтва (див. рис. 2.1.1).

У таких умовах митець як представник професії опиняється у вкрай незручному становищі – адже заперечення класики в сутності ставить питання про подальшу доцільність академічної підготовки та школи як такої [14].

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна дійти до висновку, що з плином часу і розвитком різних течій мистецтва, кожен витвір по-особливому знаходив відклик в глядача.

Рисунок 2.1.1 – Дюшан, Марсель. Велосипедне колесо. 1913 р.

Сучасне мистецтво можна охарактеризувати тим, що в одній і тій самій картині кожен може побачити щось «своє», художники могли передати через свою роботу багато сенсів та символів.

Трактування залежить від кожної людини, що це мистецтво спостерігає. У кожного відгукується щось своє, часто навіть погляд глядача та художника на мотив та ідею твору може кардинально відрізнятись, в чому і полягає суть сучасного мистецтва.

Мистецтво викликає емоції, спонукає до роздумів, потребує об'єднання ідеї минулого та майбутнього, класичного та сучасного. Сприйняття мистецтва є однією з форм людської діяльності.

Мистецтво не могло б створюватися й існувати, якби той, хто дає йому життя, не сподівався на те, що воно сприйметься кимось іншим і набуде чинності. Серед різних форм людської діяльності статус художнього сприйняття особливий.

У певному розумінні статус художнього сприйняття навіть вирішальний, бо мистецтво живе не лише створенням нових духовних цінностей, а й незмінним відтворенням його у сприйнятті. Впливаючи на психологію і свідомість, задовольняючи допитливість і даючи пізнання, воно здатне водночас включати глядача в дійство, надавати йому можливість думати і спілкуватися.

Сприйняття мистецтва можна розцінювати не як додаток до загальних існуючих теорій, в яких розкривається сутність мистецтва, і не як розрізнені емпіричні факти почуттєвого, соціологічного, психологічного чи якогось іншого характеру, виявлені у взаємозв'язках людської діяльності і мистецтва, а як самодостатню, науково і методологічно обґрунтовану органічну частину філософії культури, всезагальних ідей філософської естетики.

До попередніх зауважень варто додати ще й те, що протягом усієї історії свого існування мистецтво супроводжувалось ідеями художньої міри у сприйнятті і розумінні його: виховання і катарсис (очищення) в

аристотелівському тлумаченні впливу на людину античної трагедії; утвердження християнської ідеології у сприйнятті мистецтва в епоху середньовічних культових споруд, ікон, обрядових музичних творів; сприйняття мистецтва як засобу формування смаку; сприйняття як «естетичне бачення»; художньо-емоційний контакт; «сугестія».

Процес художнього сприйняття в широкому розумінні освоєння мистецьких цінностей за допомогою активної діяльності глядача має свої закони, вимагає знання «мови» мистецтва, творчої співпраці, розвинених здібностей і смаку, естетичного досвіду і психологічної зосередженості на об'єкті сприйняття. Не менш важливими є володіння концептуально-історичним підходом у сприйнятті та оцінці художніх явищ, здатність людини вдосконалювати власну почуттєву культуру, підвищувати рівень естетичного судження.

Художнє сприйняття характеризується загальними закономірностями сприйняття як відображення предметів і явищ у сукупності всіх їх властивостей і частин при безпосередньому впливі на органи чуттів. Найважливіші особливості сприйняття – чуттєва безпосередність, цілісність, усвідомленість, «переживання предмета» – є неодмінними в художньому сприйнятті. Останнє вимагає відповідних навичок і розвитку здібностей, воно залежить від психологічних та деяких інших, в тому числі соціальних, морально окреслених, передумов [15].

Сприйняти твір мистецтва – це означає проникнути в таїну його багаточисленних семантичних відтінків настільки, щоб пройнятися емоційністю та уявою, співпереживати, тобто перетворити інформативний процес у творчо продуктивний. Крім того, увесь складний психофізіологічний механізм сприйняття і «бачення» художності як такої у мистецтві не залишається ізольованим від культурного і соціального середовища, його впливу на поведінку індивіда.

Сприйняття – це ще не кінцевий підсумок впливу мистецтва, а важлива його передумова: можуть так і залишатися нездійсненими задум митця чи його наміри, якщо не відбулося цього завершального акту у повному розумінні – не просто репродукованого повторення, пасивного наслідування, досягнення справжності мистецтва в тому іншому, хто є глядачем, тобто естетичним суб'єктом художньої співтворчості.

У літературі з питань психології та естетики творчості немало написано про співпрацю митця і глядача, їхню спільну відповідальність перед долею культури, навіть вбачається ідентифікація митця і того, хто сприймає художній твір. І справді, важко не погодитися з тим, що сприйняття також потребує знань, таланту, творчої уяви, емоційного наповнення знаків живою реальністю переживань [16].

Варто також додати, що ідея та концепт обраного виробу до виконання надихалася творчістю відомих сучасних митців, серед яких Жоао Бруно Відейра та Астрід Скібстед. Жоао поділився тим, що велике натхнення для його роботи приносить саме природа:

«Від «картин» з вовни, які нагадують абстрактне мистецтво, до обтягнутих пряжею лавок і стільців, Відейра знаходить багато способів застосувати свою майстерність у меблях і дизайні. «Природа та її безліч форм, очевидно, відіграють вирішальну роль у творчому стимулі», – продовжує він. Це натхнення найбільш помітно у вовняних каменях і серіях дерев і коріння. «Крім того, геометрія – це те, що спокушає мене, і це можна побачити в усіх моїх роботах»» (Додаток Г, рис. Г.1) [17].

Астрід Скібстед, у свою чергу, має своє трактування творчості: «Моя робота спрямована на культивування складності в тому, як текстильні матеріали та пряжа містять колір. Плетіння та обгортання – мої основні техніки. Я працюю з роботами, які можуть відобразити час, залучений у ремісничий процес, і передати відчуття спокою, яке присутнє в повторях і розміщенні кожної окремої нитки» (Додаток Г, рис. Г.2) [18].

Отже, спираючись на приклади робіт сучасних митців та їхнього світогляду, можна підсумувати вищесказане тим, що сучасне мистецтво в першу чергу спрямоване саме на відчуття та сприйняття людини, її емоції та переживання, поєднуючи це з глибоким внутрішнім сенсом. Обрана ідея під назвою «Геометричні роздуми» обраного до виконання твору дипломного проєкту підтверджує цю думку та демонструє це поєднання.

Ідея твору полягала в розкритті глибини людських роздумів, переживань, сприйняття світу через геометрію сучасного мистецтва. Тож, в обраному до виконання художньому творі – декоративному панно під назвою «Геометричні роздуми» зберігається концепція нефігуративного мистецтва.

На перший погляд, здається неначе це просто переплетені між собою нитки різного кольору, що створюють геометричні візерунки. Однак, насправді в таких композиціях може бути закладено глибший сенс – кожен бачить своє.

З одного боку, лінії ниток нагадують довгі дороги, які інколи перетинаються між собою. З іншого боку, вони можуть символізувати долі людей: деякі з них поруч все життя, деякі рухаються у своєму ритмі та напрямі, і від того ніколи не перетинаються з вами тощо. Також, напрями ниток можуть символізувати і думки. Вільні, однак пов'язані одна з одною та рухаються в своїх напрямках.

2.2 Композиційна характеристика та естетична оцінка декоративного панно «Геометричні роздуми»

Основу кожного художнього твору складає саме композиція. Художники застосовують у своїй творчості різні композиційні прийоми та засоби, для того щоб додати унікальності та впізнаваності своїм роботам. До того ж,

варто додати, що кожен художній твір має відповідати головним законам композиції. Якщо це відсутнє, то витвір митця важко назвати мистецтвом.

У першу чергу, варто визначити що таке композиція.

Композиція в художньому творі – це взаємне розташування елементів твору, яке має викликати у глядача відчуття єдності, цілісності й гармонії. Це структурна основа картини, малюнка, ілюстрації, зв'язок елементів на полотні одне з одним.

Композиція базується на принципах сприйняття і тісно пов'язана зі змістом зображення, характером розкриття художнього образу, авторською ідеєю і призначенням твору.

Закони, принципи і правила композиції сформовані на основі закономірностей сприйняття людиною дійсності й світового художнього досвіду.

У візуальному мистецтві, й зокрема, в образотворчому та декоративному мистецтві, композиція відповідає за грамотне розподілення композиційних елементів (фігур, предметів, об'ємів, кольорів, світла й тіні, деталей та напрямків тощо). Це своєрідний скелет твору, за допомогою якого він набуває цілісності, завершеності, взаємозв'язку всіх елементів та підпорядкування основній ідеї художнього твору. Так основними елементами композиції виступають лінія, пляма, колір, форма тощо.

Робота художника над композицією включає в себе декілька послідовних етапів. Це пошук теми твору, визначення ідеї, ескізний пошук сюжету, підбір формату, розміру полотна і техніки виконання. Після цього слід намітити лінії майбутнього твору, знайти найвиразніші й характерні ознаки об'єктів зображення, згідно до задуму визначитися зі стилізацією форм. Далі – допрацювати рівновагу кольорових і тональних плям у творі, визначити візуальний ритм елементів. Наостанок можна підсилити смисловий і композиційний центр, характер та кількість деталей тощо.

Найпростіші композиційні схеми демонструють класичні картини. У них всі елементи композиції покладено в геометричні форми: трикутник, овал, коло, квадрат, прямокутник.

Композиція може бути замкненою або розімкнутою. У першому варіанті всі елементи прагнуть в середину, до центру й оточені з усіх боків невеликим пустим простором. У розімкнутій композиції всі елементи прагнуть вирватися за межі картини, вони можуть частково виходити за краї зображення або торкатися їх.

У будь-якій картині художник прагне побудувати композицію таким чином, щоб зображувані об'єкти знаходилися в найвиразнішій формі. Усе зайве на картині відкидається, на полотні залишається лише те, що дійсно необхідне і є головним об'єктом твору. Для досягнення такого ефекту й побудови композиції існують певні – правила.

Під час створення композиції твору варто враховувати такі правила:

- цілісність. Картина повинна сприйматися, як єдине ціле, а не набір окремих елементів;
- наявність композиційного (сміслового) центру, який привертає увагу і виділяє головні елементи;
- контраст кольорів, величин, фактур є необхідним для емоційного сприйняття твору;
- статика. Чим нижче до краю полотна розміщені елементи, тим вона є більш статичною. Симетричність елементів теж додає статичності;
- динаміка. Асиметричне розташування елементів робить картину більш динамічною;
- золотий перетин. Давні греки вважали: для того, щоб твір мистецтва був досконалим, елементи його композиції мають розташовуватися за принципом золотого перетину. Правило золотого перетину в образотворчому мистецтві виявляється наступним чином: прямокутне полотно ділять на частини двома вертикальними і двома горизонтальними

лініями у пропорції 1:1,618. Найважливіші елементи зображення повинні знаходитися у точках перетину цих ліній, тоді такий твір буде сприйматися, як правильний і гармонійний [19].

Виконане до дипломного проєкту декоративне панно в техніці «wall hanging», має чисто декоративне значення. Воно являє собою дерев'яну раму, навколо якої в різних напрямках натягнена льняна нитка. Відповідно, сама композиція твору є асиметричною, а візуальне її сприйняття – динамічним, адже напрямки та візерунки, що утворюються з ниток є ритмічними, відповідно це надає відчуття руху та своєрідного характеру означеному твору.

Варто також відзначити і використаний в роботі контраст кольорів, який створює яскравий акцент в роботі та привертає увагу глядача.

Чітко прослідковується композиційний центр. Хоча всі елементи композиції розташовані на перший погляд хаотично, однак все ж вони мають свій чіткий ритмічно-кольоровий розподіл, завдяки ритмічності накладання ниток та їх переплетенням, що доповнюють один одного.

Переходячи до естетичної оцінки виконаного твору, варто наголосити, що вона задається за трьома критеріями: канонічність, традиційність та новизна [20].

Художній твір (виріб) буде відноситися до канонічного у тому разі, коли під час його виконання художник дотримувався певних загальноприйнятих встановлених і затверджених канонів, які не можна порушувати, зазвичай, в творах мистецтва це стосується іконопису.

Традиційним художній твір (виріб) можна вважати тоді, коли дотримано традиційних способів його виготовлення або декоративного наповнення; зберігається культурна традиція певного народу чи етносу в його основних елементах: формі, декорі, символіці, кольоровій гамі тощо.

Новизна (новаторство) художнього твору (виробу) визначається у відсутності дотримання канонів чи традицій у його створенні, а також

внесення автором нових незвичних прийомів виконання у ту чи іншу традиційну техніку чи вид декоративно ужиткового мистецтва.

Новизна виконаного декоративного панно «Геометричні роздуми» полягає в тому, що робота не набула традиційності, а сприймається як щось нове, незвичне, оригінальне. Композиція створювалася як імпровізація, без визначеного ескізу, весь хід створення візерунку відбувався на інтуїції і на відчутті ритму переплетень.

2.3 Характеристика матеріалів та калькуляція витрат щодо виконання декоративного панно

Кожна віртуальна ідея має стати реальністю. Ідеї художників і майстрів втілюються в різних матеріалах, але всі вони допомагають розкрити задум твору, підкреслити певну ідею, нав'язати настрій чи привести до певних роздумів. Тому кожен митець працює зі своїми улюбленими матеріалами: хтось з деревом, хтось з каменем, хтось з металом набуваючи у цьому мистецтві майстерності і віртуозності.

Для виконання практичної частини дипломного проєкту основним матеріалом послужив міцний пружний льняний шнур (шпагат) (Додаток Д, рис. Д.1). Льняний шпагат виготовляють із волокон льону, отриманого зі стебел технічної коноплі. Льняний шпагат є екологічно чистим виробом, тому він безпечний для застосування у творчих роботах (макrame, джутова філігрань тощо) (див. рис. 2.3.1).

Рисунок 2.3.1 – Підготовка до роботи в матеріалі. Підбір шнура

Шпагат схильний до вбирання вологи, що знижує ступінь його розривного навантаження через можливість гниття. А ось сонячне проміння такий шпагат переносить чудово. На 100% розкладається у ґрунті і не шкодить навколишньому середовищу. При використанні в сухих умовах термін експлуатації значно збільшується, він міцний, має малу розтяжність.

Льняний шпагат по праву можна назвати універсальним матеріалом.

Шпагати широко використовують для сільського господарства під час збирання врожаю, зв'язування упаковок, підв'язування тепличних культур, будівництва та декору. Підходить для макраме, будь якої творчості та виготовлення різноманітної декоративної продукції. Для декору є великий вибір кольорів та намоток (див. рис. 2.3.1), що збільшує діапазон для творчості. [\[21\]](#)

Отже, основним матеріалом в роботі використовувався саме льняний шнур п'яти кольорів. По-перше, фоновий для виконання основи композиції, кольору натуральної сировини. По-друге – це кольоровий шпагат, призначений для виконання різних художніх робіт. Для виконання власної композиції було обрано: темно-коричневий, жовтий, кольору цегли, світло-сірий шпагат, кольори якого в композиції утворюють гармонійне поєднання між собою і створюють спокійний теплий затишний настрій.

Щодо його характеристики, то шпагат є доволі практичним, адже має достатню щільність та гнучкість та є, як уже зазначалось вище, універсальним для виконання різних типів художніх робіт матеріалом. Варто також додати, що саме такий шнур (шпагат) наші пращури використовували у своїх декоративних роботах.

Основу роботи складає дерев'яна рама розмірами 520 x 720 мм. Вона була підібрана за своєю міцністю та здатністю витримати натиск переплетення шнура. Для скріплення шнура використовувався степлер з металевими скобами.

Для виготовлення рами – основи нашої роботи використовувався дерев'яний багет, що застосовується для виготовлення рам та оформлення картин. Дерев'яний багет зазвичай виготовляється з м'яких і твердих порід деревини, зокрема з таких як: дуб, сосна, модрина, бальза, тропічних порід – африканського айюса та індонезійського раміна, що дає багету особливої легкості, яка необхідна рамі при достатньо великій ширині багета та обсязі рами. [\[22\]](#)

Для основи нашого декоративного панно обирався дерев'яний каркас. Для якості роботи основа несе вирішальну роль, тож до її виготовлення також треба було підійти виважено. Для виготовлення підрамника вибирався дерев'яний брус.

Деревину використовують століттями при будівництві будинків, виготовленні меблів, вікон і дверей, а також художньої її обробки.

Вона є популярним матеріалом завдяки своїм властивостям та технічним характеристикам. Так, деревина має низьку теплопровідність. Варто також зазначити, що дерево «дихає», тож це натуральний екологічно чистий матеріал, з яким людина жила століття. Дерев'яні вироби і матеріали завжди у тренді, вони мають привабливий вигляд, природну текстуру.

Рами і підрамники виготовляють із різних порід деревини, різної форми, розмірів та варіантів оформлення. Однак треба знати, як правильно вибрати ідеальну деревину, щоб отримали очікуваний результат.

Для виготовлення дерев'яних конструкцій використовують великий вибір порід деревини. Залежно від обраної породи дерева, розмірів, функціональності конструкції визначається його якість. Найчастіше для виготовлення рам використовують сосну та модрину. Саме вони прийнятні у ціновому відношенні. Колір – світлого дерева. Структура – натуральне дерево без покриття.

Якщо для виготовлення конструкцій використовувати звичайну дошку, то рами під дією коливань температури та вологості можуть викручуватися та

деформуватися. Для того, щоб цих неприємних ситуацій не було для виготовлення дерев'яних рам, використовують тришаровий клеєний брус.

Щодо порід деревини, то дуб споконвіку вважається міцною породою деревини. Це листяна рослина, яка є поширеною в Європі, Північній Америці та Азії. Деревина має гарну текстуру, а за відтінками тонів коливається від білого до світлих відтінків сірого і червоного. Дуб є чудовим варіантом для виготовлення рамкових конструкцій. Адже, завдяки його властивостям, рами будуть міцними та витримуватимуть навантаження великих розмірів. Дубові рами будуть стійкими до мінливості погодних умов, механічних пошкоджень та й не деформуватимуться. Треба сказати, що за всіма позитивними якостями є й певні недоліки. Ця порода деревини довго сохне, важко обробляється, а вироби з неї є значно дорожчими.

Сосна – це представник хвойних порід деревини. Вона поширена в Європі, Середній Азії, а також в українських лісах. Її деревина має привабливу текстуру. Сосна має забарвлення від білих відтінків до жовтих тонів. Ця порода деревини володіє середньою міцністю і добре піддається обробці. Виготовлення різних конструкцій саме з цього матеріалу є дуже популярним. Адже тут діє відмінне співвідношення ціна-якість. Для того, щоб рами були більш стійкими до впливу ультрафіолету, опадів і коливань вологості та температури поверхню рам обробляють спеціальними розчинами.

Головною перевагою вибору сосни для виготовлення художніх виробів є привабливий рисунок текстури, який має янтарні тони. Крім того, як хвойна порода, в приміщенні пануватиме аромат смол, що позитивно впливає на мікроклімат оселі та самопочуття людей, які в ній проживають.

Модрина поширена в Європі, Японії, Сибіру, Канаді та на Алясці. Залежно від регіону вона має певне забарвлення від блідо-жовто-червоних тонів до жовто-коричневих. Особливістю модрини є її текстура, яка чітко виражена, особливо чітко виділяються річні кільця зростання. Ця порода

деревини є універсальною: її використовують як для зовнішніх, так і внутрішніх будівельних робіт та виготовлення різних конструкцій. Щодо технічних характеристик міцності та стійкості, то модрина займає середню ланку між дубом та сосною.

У кожному окремому випадку ідеальним варіантом деревини для рамочної конструкції може бути і дуб, і сосна, і модрина. Цей вибір залежить від багатьох факторів, а найбільше від форми та розміру рами.

В середину конструкції вставлявся лист ДВП, для укріплення рамочної конструкції. Аббревіатура ДВП розшифровується як деревоволокниста плита. Цей листовий матеріал виготовляється з деревних волокон. В процесі обробки ці волокна піддаються гарячому пресуванню і формується своєрідний лист. Самі ж волокна виготовляють з відходів деревини шляхом її пропарювання і розмелювання.

Існує безліч видів ДВП, вони поділяються на плити мокрого і сухого пресування, ті та інші класифікуються за щільністю (твердості). Також прийнята класифікація з обробки поверхні і за призначенням (загального і спеціального призначення).

ДВП мокрого пресування відрізняються меншою товщиною, випускаються у формі листів, плит. Їх можна відрізнити по сітчастому малюнку на тильній стороні. Цей матеріал більш екологічний за рахунок зниженого вмісту смол з формальдегідом, але і дорожчий за рахунок енергоємності виробництва і збільшених витрат часу.

Сухе пресування дозволяє створювати плити більшої товщини, а також фігурні вироби типу плінтуса, меблевих фасадів. Плити цього типу відрізняються більш високою емісією формальдегіду.

Шліфування ДВП без додаткової обробки поверхні класифікується як технічна. Воно може бути одностороннім або двостороннім, спосіб залежить від технології виробництва, твердості (щільності) плити. Облагороджені

плити сухого пресування (з гладкою тильною поверхнею) часто позначають словом «оргаліт», а мокрою (з сітчастим малюнком) – «мазоніт».

Виробництво ДВП починається з підготовки сировини. Відходи деревообробки – тріску, тирсу очищають від сторонніх домішок, сушать і подрібнюють до отримання волокнистої маси. Зазвичай до деревної сировини додають смоли або інші синтетичні компоненти, які мають зміцнити всі сполуки. Також до деревоволокнистої маси додають речовини з водовідштовхувальними характеристиками.

Після пресування, плити піддають остаточній обробці у високотемпературній камері, де вони зміцнюються і повністю висихають. Потім їх витримують ще в одній камері, рівномірно підвищують вологість по всій площі, щоб краї плит не розбухали під час поглинання атмосферної вологи. І завершальний етап, який проходять не всі плити – надання естетичного вигляду (облагороджування) додаванням забарвлення, нанесення тонкодисперсної маси, ламінування, обклеювання плівкою [23].

Також для виконання роботи в матеріалі технікою «wall hanging» використовувались скоби для закріплення шнура.

Скоби – це вигнута у вигляді букви «П» тонка смужка металу, яка використовується для зшивання аркушів паперу, з'єднання картону, тканин, фанери, ДВП та іншого спеціальним інструментом – степлером.

При великому різноманітті моделей основними параметрами скоб є: висота ніжки, ширина і товщина. Їх класифікують й за формою: П-подібна – найбільш поширений варіант кріплення, що застосовується для скріплення будь-яких поверхонь. Вибираючи елементи кріплення необхідно враховувати клас інструменту і роботи, які будуть виконуватися за його допомогою.

Скоби для будівельного степлера повинні витримувати більшу силу удару, тому для них краще використовувати витратні матеріали з високим показником твердості. Найчастіше застосовуються для оббивних робіт в меблевому виробництві і в побуті. При покупці витратних матеріалів слід

орієнтуватися на основні критерії: розмір скріпок, довжина ніжок і ширина плеча повинні відповідати параметрам степлера.

Матеріал для елементів кріплення визначає їх якість. Тож скоби можуть бути сталевими, мідними або алюмінієвими. Найнадійнішими вважаються скоби нержавіючі, оброблені антикорозійним покриттям. Товщина скріплювальних поверхонь повинна відповідати довжині ніжок. В упаковці зазвичай буває від 100 штук і більше [24].

Таким чином можемо визначити матеріальну вартість виконаного декоративного панно. Отже, загалом калькуляція витрат виглядає наступним чином (табл. 2.3.1).

Таблиця 2.3.1 – Калькуляція витрат для виготовлення декоративного панно

№ з/п	Назва матеріалу	Ціна за одиницю, грн	Потрібна кількість	Вартість, грн
1	2	3	4	5
1	Дерев'яна рама	860	1	860
2	Шнури	250	5	1250
3	Степлер і скоби	300	1	300
Разом:				2410

Вартість матеріалів на виготовлення роботи склала 2410 грн., округлимо до 2400 гр. Складність виконання і майстерність роботи оцінюється автором у 2000 грн., тож разом сума становитиме 4400 грн.

2.4 Технологічна послідовність виконання декоративного панно «Геометричні роздуми» в техніці «wall hanging»

Для втілення будь якого задуму у його фізичну форму необхідні матеріали, які здатні будуть реалізувати ідею в роботу в матеріалі, допомогти розкрити і донести до глядача прагнення автора.

Реалізуючи ідею теми «геометричні роздуми в техніці «wall hanging» треба було витримувати певну технологічну послідовність.

Перший крок. На обрану дерев'яну раму намотувався льняний шнур нейтрального кольору за вертикальним напрямом (див. рис. 2.4.1).

Рисунок 2.4.1 – Перший етап виконання роботи

Другий крок. У процесі намотування рама почала викривлятися внаслідок натиску нитки (див. рис. 2.4.2 а), тож для укріплення основи всередину обмотки було прийнято рішення вставити лист ДВП – деревоволокниста плита (див. рис. 2.4.2 б).

а

б

Рисунок 2.4.2 – Процес обмотування шнура на основу

а) викривлення рами в процесі обмотки б) рама з додаванням листка ДВП

Третій вимушений крок. На оновлену та укріплену раму знову почали намотувати шнур (див. рис. 2.4.2 б), тож процес обмотування розпочався заново.

По горизонталі рама була також закріплена нитками, для більш надійного закріплення листа фанери в середині нашого майбутнього панно (див. рис. 2.4.3 а) Слід зазначити, що успіх виконуваної роботи напряму залежить від цих трьох перших кроків на шляху досягнення бажаного результату, дотримання яких і визначатиме якість подальшої роботи та її естетичний вигляд.

Під час обрання рами для такого типу робіт треба віднести з повною відповідальністю і розумінням наслідків, що можуть виникнути у процесі натягування шнура. Тож рама має бути міцною й бажано з допоміжними кріпленнями для її міцності (див. рис. 2.4.3 а).

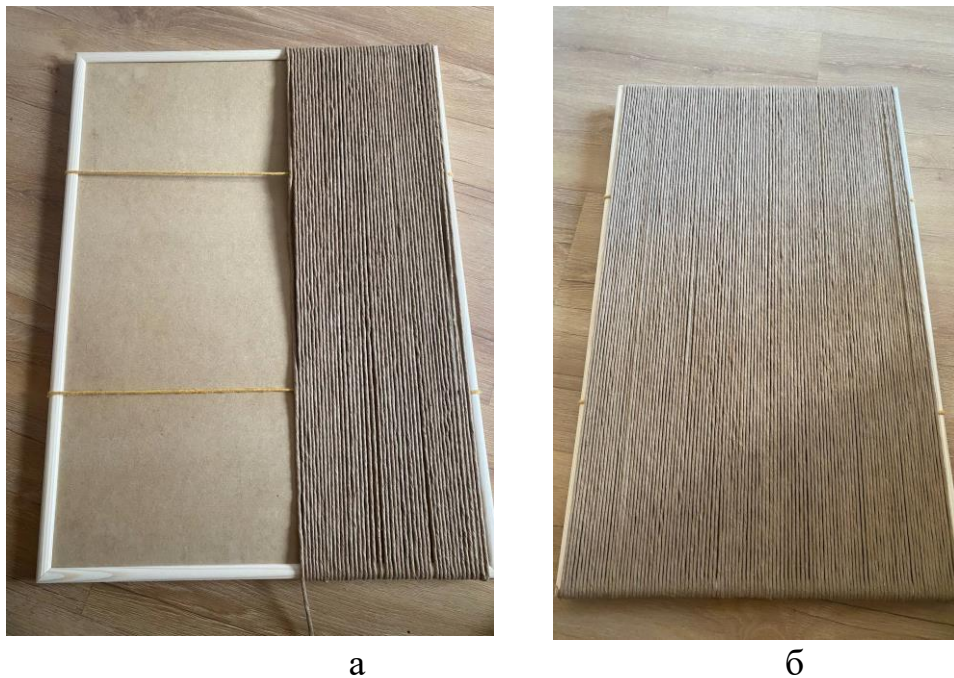

Рисунок 2.4.3 – Обмотування шнура у вертикальній площині

а) початок роботи б) заповнена площина

Крок четвертий. Закінчення обмотування у вертикальному напрямку.

Під час намотування шнура по вертикалі потрібно слідкувати щоб кожний виток тісно розташовувався один біля одного та був туго натягнутим. Процес обмотування відбувається до його завершення (див. рис. 2.4.3 б).

Крок п'ятий. Обмотування ниткою в горизонтальному напрямі починається від темних кольорів та низу картини. У деяких частинах композиції шнур має проходити над попереднім вертикальним шаром фону, в деяких навпаки – проходити під ним, тим самим утворюючи комбінації переплетень майбутнього геометричного узору (див. рис. 2.4.4 а).

Розподіляючи вертикальні нитки на смуги (див. рис. 2.4.4 б) певної, визначеної за задумом ширини, прокладаємо між ними шнур у горизонтальній площині.

а

б

Рисунок 2.4.4 – Початок прокладання шнура в горизонтальному напрямі

а) початок роботи

б) утворення рисунку переплетенням

Наступним, шостим кроком буде додавання у створювану композицію кольору. Додатковими кольорами можна утворити цікаві акценти в композиції твору. Для підсилення акцентів у процесі виконання інколи застосовується кольоровий шнур, який прокладається вертикально. Додатковими кольорами створюються цікаві акценти в композиції художнього твору (див. рис. 2.4.5).

Рисунок 2.4.5 – Використання в композиції додаткових кольорів

Так поступово, крок за кроком заповнюється вся площа композиції, створюючи як кольорові ефекти, так і світлотіньові ефекти завдяки різно направленості ниток. Вимальовується композиція твору (див. рис. 2.4.6).

Останнім кроком є закріплення шнурів степлером зі зворотної сторони роботи, для запобігання їх зсуву.

Рисунок 2.4.6 – Завершена композиція.

Виконуючи послідовно всі етапи створення композиції технікою «wall hanging» було досягнуто поставленої мети – виконано художній твір – декоративне панно під назвою «Геометричні роздуми» (Додаток Ж, рис. Ж.1) на основі досліджених матеріалів з історії та художньо-технологічних особливостей цієї техніки.

ВИСНОВКИ

Сучасне мистецтво є доволі претензійним та специфічним. Однак, якщо дослідити детальну історію передумов його появи та поєднати з індустріальним розвитком, можна сказати, що сучасне мистецтво точно відповідає сучасним реаліям.

Нині мистецтво слугує містком між митцем та глядачем, як своєрідний спосіб спілкування або, свого власного роду, вияв емоцій та почуттів.

Дослідження мистецтва, його розвиток та поширення допомагає людині віднайти душевну гармонію та втілити власні задуми.

Окрім цього, часто сучасне мистецтво несе в собі не лише естетичну цінність, а і має глибокий підтекст. Зокрема, художні виставки та інсталяції в своїй основі присвячені певним подіям або явищам, таким як стан в суспільстві, певні історичні знакові події, що відбуваються в наш час.

Певним чином, митці за допомогою своїх творів долучаються до світової проблеми, надають підтримку або засуджують те, що вважають несправедливим. Через відтворення їхнього внутрішнього стану проходить контакт та відгук з оточуючим світом.

Саме тому так важливо впускати творчість в своє життя, створювати щось нове та отримувати від цього неймовірний досвід.

У ході роботи над першим розділом дипломного проекту було проаналізовано основні витоки, початок та хід історії сучасного мистецтва, його передумови, що призвели кардинальних змін у філософію візуального мистецтва. На цій філософії виникла й така техніка, як «wall hanging» – гра з геометрією. Тож було досліджено та проаналізовано її основні характеристики та особливості цієї сучасної техніки.

У другому розділі розкривалась ідея задуму твору «Геометричні роздуми», визначалась концептуальність сучасного мистецтва,

обґрунтовувалась назва твору до дипломного проєкту. Тут було досліджено питання сприйняття глядачами сучасного мистецтва, його вплив на одкровення та спонукання до роздумів, формування думки про місце мистецтва в житті людини, його актуальність.

На основі цих досліджень згідно поставленої мети на початку виконання дипломного проєкту та поставлених завдань для її реалізації можна підсумувати тим, що завдання дипломного проєкту виконано успішно.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Гобелен. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ Гобелен](https://uk.wikipedia.org/wiki/Гобелен) (дата звернення 11.06.23).
2. Як називається плетена настінна гобеленка? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.1stdibs.com/answers/what-is-a-woven-wall-hanging-called/> (дата звернення 18.05.23).
3. Масштабований мотузковий декор для розкішних готелів, ресторанів і курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.brocoloco.com/rope-art?epik=dj0yJnU9TjNUUkhtWHprM2xWYn0JlZWhRZGwwTjRWREpRZGgmcD0wJm49S1N1VXVobHhWX2NJbERmUVdCUjh4dyZ0PUFBQUFBR1JQbVpR> (дата звернення 17.05.23).
4. Аманда Маклорін – художниця, одержима кольором, текстурою та формою. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.amandamclaurin.com/about> (дата звернення 17.05.23).
5. Ікат та пейслі – візерунковий колорит сходу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://interior-fabrics.com.ua/page/news/ikat-i-peisli-ornamentnii-kolorit-vostoka.html> (дата звернення 20.05.23).
6. Джо Елборн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jorobynelbourne.com/about> (дата звернення 21.05.23).
7. Текстильна майстерня @ Номе: від старого табурета до дизайнерського виробу [Електронний ресурс]. 46 Режим доступу: https://textielmuseum.nl/en/activiteiten/textile-workshop-home-from-old-stool-to-design-piece-%E2%81%A0/?ssp_iabi=1676496431635 (дата звернення 21.05.23).
8. Кубізм // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : ВЦ «Академія», 2007. – Т. 1 : А – Л. – С. 534-535.

9. Абстракціонізм // Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – Київ : ВЦ «Академія», 2007. – С. 6-7. (дата звернення 11.06.23).
10. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2007 (дата звернення 19.05.23).
11. Контемпораріарт та актуальне мистецтво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://commons.com.ua/uk/kontemporariart-ta-aktualne-mistets/> (дата звернення 19.05.23).
12. Дадаїзм // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : ВЦ «Академія», 2007. – Т. 1 : А – Л. – С. 252-254
13. Сучасне мистецтво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
14. До проблеми «класичного» і «некласичного» у мистецтві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://plomin.club/classical-art/> (дата звернення 19.05.23).
15. Естетика: Підручник / Л.Т. Левчук, Д.Ю. Кучерюк, В.І. Панченко; За заг. ред. Л.Т. Левчук. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.
16. Кучерюк Д. Ю. Естетика праці. Ціннісні відносини. Творчість. Людина. – К., 1989.
17. Художник переплітає різнокольорову вовняну пряжу, щоб створити захоплюючі об'єкти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mymodernmet.com/joao-bruno-videira-wool-yarn-sculptures/> (дата звернення 29.05.23).
18. Астрід Скібстед [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.astridskibsted.dk/?ssp_iabi=1682577031803#/astrid-skibsted/ (дата звернення 23.05.23).

19. Основи художньої композиції: правила і прийоми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lihtaryk.com.ua/osnovi-hudozhnoyi-kompoziczii-pravila-i-prijomi/> (дата звернення 29.05.23).

20. Дипломний проєкт : методичні вказівки щодо його виконання для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»/уклад.: Л. А. Корницька. Хмельницький, 2021. – 32 с

21. Шпагат лляний [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kanat-verevka.in.ua/ua/p477107152-shpagat-lnyanoj.html> (дата звернення 29.05.23).

22. Багетна майстерня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://anteu.com.ua/ua/p90252132-baget-derevyannyj.html> (дата звернення 11.06.23).

23. В л а с т и в о с т і , в и д и і т е х н і ч н і х а р а к т е р и с т и к и Д В П [Е л е к т р о н н и й р е с у р с]. – Р е ж и м д о с т у п у : <https://artkone.com.ua/vlastivosti-dvp-vidi-i-tehnichni-harakteristiki/> (д а т а з в е р н е н н я 11.06.23).

24. С к о б и д л я с т е п л е р а [Е л е к т р о н н и й р е с у р с]. – Р е ж и м д о с т у п у : <https://sigma.ua/price/skoby-dlya-steplera/> (д а т а з в е р н е н н я 11.06.23).

ДОДАТОК А

Техніка «wall hangings»

Рисунок А.1 – Приклади декоративного панно в техніці «wall hangings»

ДОДАТОК Б
Середньовічні шпалери

Рисунок Б.1 – Центр arrasів. Музей Клюні у Франції

ДОДАТОК В
Роботи художниці Аманди Маклорін

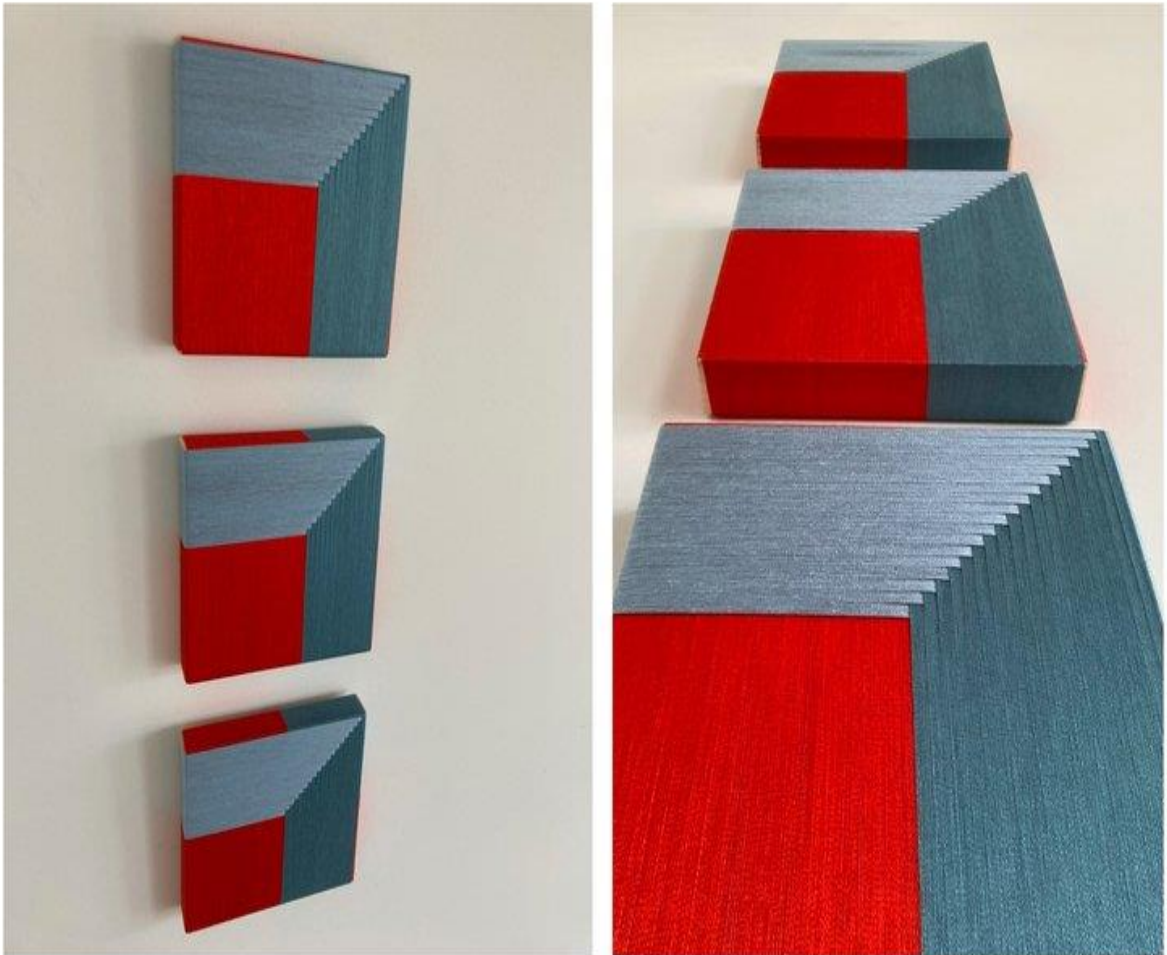

Рисунок В.2 – Кольорові композиції Аманди Маклорін

ДОДАТОК Г

Сучасне абстрактне мистецтво

Рисунок Г.1 – Робота Жоао Бруно Відейра

Рисунок Г.2 – Композиції робіт Астрід Скібстед

ДОДАТОК Д

Початок і завершення виготовлення виробу у техніці «wall hangings»

Рисунок Д.1 – Необхідні матеріали для виконання техніки «wall hangings»

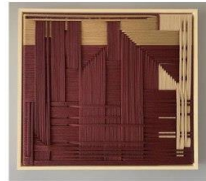
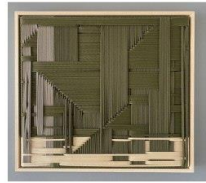
Рисунок Д.2 – Кінцевий результат – виріб в техніці «wall hangings»

ДОДАТОК Е

Проект композиції декоративного панно

Декоративне панно "Геометричні роздуми"

Дипломний проект
Викладач: КОРНИЦЬКА Л.А.
Студент: ШЕВЧУК Н.В.

2023 н.р.

ДОДАТОК Ж
Декоративне панно «Геометричні роздуми»

